

یادداشت

میراث ما

سیدمصطفی هاشمی طبّا

چند روزی است زمین از برکت نَفَس انسانی شایسته و مخلص خالی شده است. هنرمند بی‌بدیل، استاد محمود فرشچیان، در طول عمر پربرکت خود، به‌مثابه پرچمی بی‌بدیل برای تجسم مفاهیم عالی در قالب هنر بود. امروز استاد فرشچیان خود در این دنیا نیست اما آثار پرارجش سال‌های سال به‌عنوان میراث تانباک او در صحنه گیتی پابرجا خواهد ماند. امروز اگر به هر ایران‌شناسی کتاب میراث او را نشان دهید و بگویید از این کشورم، شما و ایران را به نیکیوی به خاطر خواهد سپرد.

این است میراث یک انسان فرهیخته. حال به این اندیشه‌ام که راستی میراث ما چه خواهد بود و میراث آنان که به‌عنوان مدعی قدرت را در دست دارند، چه خواهد بود. میراثی که به بیان قرآن کریم، روز حسابرسی، انسان به چشم خود آن را نظاره می‌کند. یوم‌المره بنظر ما قدمت یداه. هر انسانی حسب زندگی در طول عمر، میراث‌هایی به جا می‌گذارد. برخی که سراسر عمر به جمع‌آوری مال مشغول بوده‌اند، ثروت کلانی برای بازماندگان باقی می‌گذارند و برخی همچون دانشمندان، میراثی علمی بر جای می‌گذارند که زندگی انسان‌ها را دگرگون می‌کند و بعضی میراثی همچون فرزندان ناخلف و پرمدعا و طلبکار از خود به جا می‌گذارند که مایه خجلت نوع بشری است و البته هستند قاعدینی که تنها میراث‌شان باقی‌گذاشتن نتیجه یک عمر خوردن و آشامیدن است. اینها میراث فردی افراد است. اما می‌توانیم این میراث فردی را گسترش داده و از فرد به گروه، از گروه به جمع‌های بزرگ‌تر و نهایتاً به یک نظام تعمیم دهیم. دقت در میراث اجتماعی یک فرد، گروه یا نظام، چنانچه حسن نیت در کار باشد، می‌تواند در تصحیح راه و بهترشدن میراث باقی‌مانده کمک کند. با این تذکر که میراث اجتماعی فرد، گروه یا نظام، برخلاف میراث فردی یک نفر که پس از مرگ او احصا می‌شود، در هر مقطع حیات می‌تواند مورد مذاقه و در نتیجه تصحیح قرار گیرد. هرچند نوعاً گروه‌ها و نظام‌ها چندان مایل به این نگاه نیستند و برخلاف مولا علی (ع) که می‌فرماید «حاسبوا قبل ان تحاسبوا»، نوعاً چشم‌پسته به راه ادامه می‌دهند تا به دیوار سنگی مقابل برخورد کنند. چه خوب است بدون حب و بغض در این مقطع مهم زمانی –و شاید تعیین‌کننده- نگاهی به نظامی که در آن زندگی می‌کنیم، بیفکیم و ببینیم در کجای راه و هدف قرار داریم. شاید بی‌مناسبت نباشد که در ابتدا مثالی از میراث تاریخی یعنی میراث نادرقلی افشار برزیم تا معلوم شود مقصود چیست.

میراث ۱۳ سال تلاش و جهاد نادرقلی افشار، ایجاد وحدت و استقلال ایران با سرکوب متجاوزان و بیرون‌راندن آنها از کشور ازجمله عثمانی و روسیه بود و کشوری واحد را که در اواخر دوران صفویه از هم پاشیده شده بود، با وحدت و استقلال به‌عنوان میراث خود به جای گذاشت.

منصفانه باید گفت در طول حیات نظام فعلی، برخورداری‌های مهمی از قبیل رشد بهداشت، افزایش طول عمر، کاهش مرگومیر نوزادان، استفاده عمومی از سوخت گاز، بهبود تغذیه، بیمه عمومی و استفاده تقریباً رایگان از انرژی مانند بنزین و برق برای مردم ایجاد شده است. هرچند به مرور زمان این برخورداری‌ها به امری عادی و بدیهی تبدیل شده و به چشم نمی‌آید. این البته میراثی درخور توجه از نظام فعلی برای مردم است، اما باید ببینیم در کنار آن آیا شرایطی فراهم آمده است تا این میراث پایدار مانده و بهبودی و عمومیت کامل حاصل کند؟ اگر نیک بنگریم، این امکانات که در اختیار مردم قرار گرفته، میراث سرزمینی به نام ایران است که از گذشتگان دور به ملت ایران به ارث رسیده و اینک مردم از آن استفاده می‌کنند. ولی مردم علاوه بر استفاده از این میراث، خود باید عاملی باشند تا برای آیندگان این میراث باقی بماند. مروری به سرزمین ایران نشان می‌دهد که تلاش نظام برای استفاده از این میراث به نفع مردم، بسیار بیشتر از تلاش برای حفظ، بهبود و ارتقای آن نظام برای استفاده از این میراث برای آیندگان است و شاید هرگز تلاشی در این زمینه نکرده‌اند. یعنی سیاست نظام استفاده از منابع برای مردم، بدون تفکر برای جایگزینی، بهبود و ایجاد میراث برای آیندگان بوده است.

ما در اینجا به میراث فرهنگی، سیاسی و ژئوپلیتیکی نمی‌پردازیم، زیرا مسائل یادشده نیاز به طرح مباحث سیاسی و اجتماعی دارد که نه در حوصله این نوشته و نه در صلاحیت نویسنده است، بلکه آنچه را واضح و بدیهی مورد وقاف فرهیختگان و کارشناسان است، ذکر می‌کنیم. هر آنچه نصیب مردم شده، از قبل برداشت منابع طبیعی و تکیده‌شدن سرزمینی است. مصرف نفت، گاز، آب‌های زیرزمینی، ارز حاصل از صادرات نفت، تکیده‌شدن جنگل‌ها، بیابان‌زدایی، آلودگی رودخانه‌ها که حاصل آنها نشست زمین، به خطر افتادن سازه‌ها و زیربنایهای اقتصادی و تاریخی، به خطر افتادن کشاورزی و وابستگی بیشتر به بیگانگان، مهاجرت‌های داخلی و نیز به خارج، نابرابری‌های اجتماعی، باقی‌ماندن فقر و محرومیت، عدم بازسازی و مقاومت‌سازی سکونتگاه‌ها و برخی دیگر از مسائل میراثی است که روز به روز بیشتر می‌شود و باید راه‌حلی برای توقف این میراث منفی و نجات آینده سرزمینی ایران مطرح نیست. حتی می‌توان گفت مسائل سیاسی و ژئوپلیتیکی ایران، اگر هم نظام نخواهد کاری کند، مانعی برای اصلاح و متوقف‌کردن روند این میراث است.

آیا راه‌حلی می‌توان یافت؟ میراث استاد فرشچیان و «فرشچیان»‌ها باقی و ماندگار است، آیا می‌توان از آنان درس گرفت؟ چراکه نه! به شرط آنکه خراب‌کاران داخل دولت که یکی تهران را مرجع تبلیغ خود می‌کند و دیگری مردم را به جای سفارش و هیچ صرفه‌جویی به خرید پمپ و مخزن و افزایش مصرف تشویق می‌کند و دیگری به جای برخورد عادلانه با مشکل هسته‌ای، مثلاً لجبازی می‌کند، دیگر مورد تشویق رئیس‌جمهور قرار نگیرند و رئیس‌جمهور سهره را از ناسره تشخیص دهد و بداند که مردم می‌فهمند و بر آن باشد تا با شجاعت، اولویت‌های کشور را تشخیص دهد و خود را به هر کار سرگرم نکند تا بتواند برای باقی‌گذاشتن میراثی حداقل و نه مطلوب، امکانات لازم را فراهم بیاورد.

❧ با این گفته، ماشاءالله شمس‌الواعظین معترف است «صلح در برابر

زمین» به‌عنوان ادبیات سابق در منطقه رنگ باخته است؟

دقیقاً. اکنون دیگر «صلح» در برابر زمین» معنا ندارد. اصلاً صلح در برابر هیچ مابازایی در نظم نوین اسرائیل و آمریکا پس از هفتم اکتبر معنا ندارد.

فقط صلح در برابر صلح، آن‌هم صلح مدنظر خودشان. به بیان دیگر، اکنون اروپا، آمریکا و اسرائیل می‌گویند اگر رابطه دیپلماتیک می‌خواهید، باید وارد پیمان ابراهیم شوید، اما اگر آن را مشروط کنید و به دنبال مابازا باشید، به‌هیچ‌وجه آن را نمی‌پذیریم. پس اکنون سه نظم جدید در منطقه وجود دارد؛ یک نظم مربوط به ایران است، یک نظم که ترکیه سعی دارد آن را محقق کند و نظم دیگر، نظم عربی-عربی-غربی است. اکنون مطابق با این نظم منطقه‌ای، کشورهای که مخالف پیوستن به پیمان ابراهیم باشند، به‌عنوان تندرو و تروریست و نظیر آن خطاب می‌شوند که تلاش دارند نظم جهانی را به هم برزنند.

❧ در این سه نظم، وزن نظم مدنظر ایران دچار افول شده است یا خیر؟ به بیان دیگر، نظم پیش‌روی منطقه خاورمیانه مبتنی بر نظم غربی-عبری-عربی خواهد بود یا نظم ترکیه؟

اتفاقاً برعکس سؤال‌تان، من معتقدم وزن نظم محور مقاومت نه‌تنها کمتر نشده، بلکه بیشتر شده است.

❧ جالب هست. حتی بعد از جنگ ۱۲روزه، عملیات وعده صادق ۱ و ۲ و تمام اتفاقاتی که در دو سال گذشته در سوریه، لبنان، فلسطین، ایران و عراق شکل گرفت؟

روی نکته مهمی دست گذاشتید. اگر بخواهیم در تصویر بزرگ‌تر، نظم نوین و پیش‌روی منطقه خاورمیانه را ترسیم کنیم، اجزا، میانی و دکترین نظامی و امنیتی در منطقه بر مبنای نظم محور مقاومت تغییر پیدا کرده است.

❧ تغییر! چگونه تغییر؟

تا قبل از این تحولاتی که شما عنوان کردید، محور مقاومت همان‌گونه که از اسمش پیداست، یک شکل و فرم «محوری» داشت که به محور مقاومت معروف بود. اما پس از تحولات دو سال گذشته و به‌خصوص اشتباه راهبردی اسرائیل و آمریکا در حمله به ایران که واقعا افسانه شکست‌ناپذیری اسرائیل باطل شد، اکنون معادلات جدیدی در منطقه و حتی در جهان عرب و جهان اسلام شکل گرفته است؛ چراکه نکت و ناامیدی ۷۰ساله در برابر شکست‌ناپذیری اسرائیل پایان یافته و تمام تلاش‌های دولت اول ترامپ، دولت جو بایدن و دولت دوم دونالد ترامپ برای عادی‌سازی روابط کشورهای عربی با اسرائیل ناکام خواهد ماند؛ زیرا خوی وحشی‌گری، تجاوز و عدم تعهد به توافقات از سوی اسرائیل، اکنون کشورهای عربی را به نوعی سیاست محتاطانه و دست‌به‌عصا سوق داده است که نسبت به پیوستن به پیمان ابراهیم تردیده‌های جدی دارند. درصورتی‌که در جنگ ۱۲روزه، جمهوری اسلامی ایران به نیابت از کل جهان اسلام و در پاسخ قاطع و کوبنده به تجاوزات، اسطوره شکست‌ناپذیری اسرائیل را پایان داد. بنابراین، اکنون در لایه‌های زیرین جهان عرب و جهان اسلام و در لایه‌های زیرین معادلات منطقه خاورمیانه، حرکتی آرام و تدریجی شکل گرفته که محور مقاومت از فرم «محوری» به فرم «قاعده‌ای» تغییر شکل داده است. یعنی ایدئولوژی مقاومت کماکان پابرجاست، اما نظم و فرم و شکل آن از نظم محوری به نظم قاعده‌ای تغییر پیدا کرده است. به دیگر سخن، مقاومت از محور به قاعده تغییر شکل داده و در کشورهای عربی و اسلامی در حال گسترش است. اکنون تمام کشورهای جهان اسلام طرفدار مقاومت شده‌اند و بدون استثنا، این اتفاق در حال شکل‌گیری است؛ از جاکارتا در اندونزی گرفته تا کشورهای مسلمان در

وزیر دفاع: برای هرگونه ماجراجویی جدید دشمن آمادگی کامل داریم

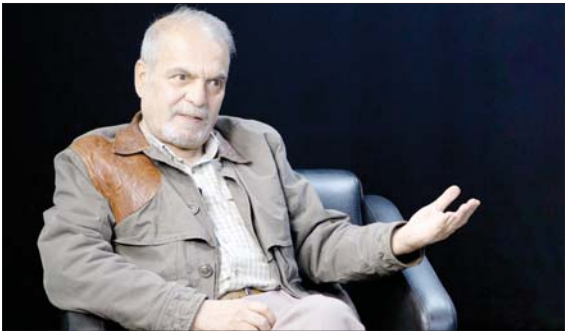
امیر سرتیپ خلبان عزیز نصیرزاده در دیدار با ژنرال «رودزانی ماغانیا» فرمانده نیروی دفاع ملی جمهوری آفریقای جنوبی در تهران با بیان اینکه جمهوری اسلامی ایران همواره روابط دوستانه و توأم با احترام متقابل با آفریقای جنوبی داشته است، افزود: این روابط دوستانه، ریشه در ارزش‌های مشترکی نظیر مقاومت در برابر ظلم، آبروتاریب، تبعیض، استعمار و همچنین دست‌یابی به استقلال، کرامت انسانی و عدالت دارد. به گزارش ایسنا به نقل از روابطعمومی وزارت دفاع، وزیر دفاع جمهوری اسلامی ایران با اشاره به اینکه جمهوری آفریقای جنوبی به سبب موقعیت ژئوپلیتیک، ژئو استراتژیک و ژئواکونومیک خود در قاره آفریقای جنوبی نقش مؤثری در تحولات منطقه‌ای و جهانی ایفا می‌کند، اظهار داشت: سیاست مستقل و شجاعانه آفریقای جنوبی در قبال موضوعات بین المللی به‌عنوان یک الگو، همواره مورد تحسین بوده است. امیر سرتیپ خلبان نصیرزاده ضمن تشکر از مواضع دولت آفریقای جنوبی درخصوص محکومیت اقدام مدحوبانه رژیم صهیونیستی علیه جمهوری اسلامی ایران، گفت: اقدام شجاعانه و مواضع دولت آفریقای جنوبی در طرح دعوی علیه نسل‌کشی رژیم صهیونیستی در دیوان بین‌المللی دادگستری به عنوان گامی تاریخی در دفاع از حقوق ملت فلسطین بود. وزیر دفاع ایران دو کشور را در خصوص مسائل مهمی مانند مبارزه با بی‌عدالتی در نظام بین‌المللی، مخالفت با یک‌جانبه‌گرایی، عدم پذیرش هژمونی نظام سلطه، مسائل حقوق بشر و مبارزه با تروریسم، دارای اشتراک نظر دانست و افزود: جمهوری اسلامی ایران آمادگی دارد با توجه به ظرفیت‌های سیاسی – بین المللی با کشورهای دوست از جمله آفریقای جنوبی رایزنی داشته باشد. امیر سرتیپ نصیرزاده با بیان اینکه جنگ ۱۲روزه تحمیلی رژیم صهیونیستی علیه پابندی این رژیم و آمریکا به اصول و هنجارهای بین المللی را بر همگان ثابت کرد، اظهار داشت: حمله رژیم صهیونیستی علیه تأسیسات هسته‌ای، مناطق مختلف نظامی، غیرنظامی، درمانی و مسکونی و به شهادت رساندن فرماندهان و دانشمندان ما به همراه خانواده در حالی که در میانه مذاکرات با آمریکا بودیم، نشان‌دهنده تروریسم دولتی این رژیم با حمایت آمریکا است. وزیر دفاع ادامه داد: جمهوری اسلامی ایران براساس حق مشروع، پاسخ قاطع و محکم به این رژیم داد تا جایی که دشمن از طریق برخی واسطه‌ها درخواست آتش‌بس داد و ما نیز برای جلوگیری از توسعه بحران و برای هرگونه ماجراجویی جدید آمادگی داریم. امیر سرتیپ نصیرزاده با اشاره به اینکه ضربیه‌ای که به رژیم صهیونیستی وارد شد، در طول تاریخ منحوس این رژیم نمونه نداشت، افزود: رژیم صهیونیستی با سانسور شدید مانع از روشن‌شدن میزان خسارت‌ها به خود می‌شود اما مقامات این رژیم خودشان بهتر می‌دانند چه ضربیه‌ای به آنها وارد شد.

فرمانده نیروی دفاع ملی جمهوری آفریقای جنوبی در این دیدار ضمن ابراز انزجار درخصوص اقدامات رژیم صهیونیستی و نسل‌کشی مردم غزه به مواضع مشترک دو کشور در دفاع از مردم مظلوم فلسطین اشاره کرد و گفت: آرمان‌های رهبران فقید دو کشور مرحوم نلسون ماندلا و امام خمینی (ره) در مبارزه با بی‌عدالتی و تبعیض از اشتراکات فراوانی برخوردار است.

ارتباط با روزنامه شرق

T.ME/ALOSHARGH

مهندسی امنیتی جدید خاورمیانه

مرکز و قلب آفریقا، از آسیای میانه گرفته تا شرق مدیترانه. پس اتفاقا وزن نظم مدنظر محور مقاومت، بیشتر از نظم ترکیه یا نظم مدنظر عربی-اسرائیلی است.

❧ بدون تعارف، جناب شمس‌الواعظین این گزاره شما قدری رادیکال و مبتنی بر روایت‌های ساتنی‌مانتالیستی، ایدئولوژیک یا حتی نوستالژیک نیست؟

به‌هیچ‌وجه. اتفاقا این گفته مبتنی بر تمام واقعیت‌های نوین خاورمیانه بعد از هفتم اکتبر است و دلیل آن نیز در یک جمله نهفته است که جمهوری اسلامی ایران، هم در عملیات وعده صادق ۱ و ۲ و هم در جریان جنگ ۱۲روزه، به روشنی هرچه تمام‌تر پاسخ قاطع و کوبنده‌ای به تجاوزات اسرائیل و آمریکا داد. اکنون کدام‌یک از دو کشور، ترکیه در نظم نوین خود برای منطقه یا کشورهای عربی، توانسته‌اند به اسطوره شکست‌ناپذیری اسرائیل پایان دهند، جز ایران؟ پس من بر مبنای معادلات واقعی میدان در منطقه تحلیل می‌کنم و اتفاقاً به شما می‌گویم و این را هم تضمین می‌دهم که حتی اگر جمهوری اسلامی ایران از امتیاز سلاح حزب‌الله، حشدالشعبی، انصارالله، جنبش جهاد اسلامی، حماس و دیگر گروه‌های منطقه‌ای صرف‌نظر کند، چیزی از وزن و توان تهران کم نمی‌شود؛ چون همان‌طور که گفتم، مقاومت از سطح و لایه‌های محوری به لایه‌های قاعده‌ای تغییر فرم داده است. به معنای دیگر، شاهد گسترش افقی ایدئولوژی مقاومت در جهان اسلام هستیم که اتفاقاً جنگ ۱۲روزه، کاتالیزور این گسترش است. اتفاقاً رهبران جهان عرب در خفا این هشدار را به کشورهایمانده است. آمریکا و رژیم اسرائیل می‌دهند که ایدئولوژی مقاومت با شدت بیشتری در حال تکثیر است. در این رابطه، خبرها و گزارش‌های متعددی را مشاهده کرده‌ام. چه‌بسا در آینده نه‌چندان دور، شاهد بهار عربی یا بهار اسلامی نوینی در منطقه باشیم که کانون آن، اوج‌گیری اندیشه محور مقاومت باشد. نمی‌توانم بگویم که این آینده چقدر دور یا نزدیک است، اما به شما این تضمین را می‌دهم که بهار عربی با محوریت مقاومت در برابر اسرائیل و اشغالگری در کل منطقه شکل خواهد گرفت و کل غرب آسیا و شمال آفریقا را در بر می‌گیرد. شما نگاه نکنید که در کشورهای جهان اسلام و جهان عرب، اکنون ملت‌ها سکوت اختیار کرده‌اند و جنایت‌های اسرائیل را نظاره‌گر هستند. مطمئن باشید معادلات ملت‌ها کاملاً متفاوت از معادلات دولت‌ها خواهد بود؛ تا جایی که می‌تواند معادلات کل دولت‌ها و حتی ابرقدرت‌ها را نیز به هم برزند.

با توجه به اینکه معادلات منطقه‌ای به‌شدت تغییر کرده است، پس از شکست قدرت اسرائیل در سایه پاسخ ایران به تجاوزات ۱۲روزه، کشورهای عربی به این باور رسیده‌اند که در صورت اراده، می‌توانند معادلات جنگ را علیه اسرائیل تغییر دهند و آن را شکست دهند. در کنار این، اگر به معادلات دیپلماتیک نگاه کنیم، اکنون

کشورهای اروپایی از فرانسه و آلمان گرفته تا انگلستان و حتی استرالیا، کانادا، نیوزیلند و هلند، تلاش دارند در نشست پیش‌رو در سیتامبر، کشور فلسطینی را به رسمیت بشناسند، طبق قطع‌نامه‌های ۲۴۲ و ۳۳۸ سازمان ملل که قطع‌نامه‌های اولیه پس از تأسیس رژیم صهیونیستی هستند، اکنون یک بار سیاسی، حقوقی و اخلاقی بر دوش لندن سنگینی می‌کند. اخیراً مشاهده کردیم که انگلیسی‌ها اعلام کردند طبق بیانیه بالفور و بر مبنای قطع‌نامه‌های تأسیس رژیم اسرائیل، باید یک دولت دوقلوی فلسطینی در کنار اسرائیل به وجود آید. آنها به بار تاریخی و حقوقی این موضوع اشاره دارند که به همان بیانیه بالفور بازمی‌گردد؛ زیرا طبق این قراردادها، تشکیل دولت اسرائیلی اساساً مشروط به تشکیل کشور فلسطینی بوده است. در سال‌ها و دهه‌های گذشته، بخش اول یعنی تشکیل دولت اسرائیلی انجام شده، اما تشکیل کشور فلسطینی محقق نشده است. اکنون با توجه به جنایات بی‌سابقه در نوار غزه، ادبیات سیاسی، حقوقی و دیپلماتیک، همراه با فشار افکار عمومی منطقه‌ای و جهانی، این ضرورت را بیش از هر زمان دیگری پررنگ کرده که بخش تکمیلی این قرارداد، یعنی به رسمیت شناختن کشور فلسطینی، انجام شود.

اینجاست که من معتقدم نظم عربی-غربی-عبری در سایه تداوم و گسترش پیمان ابراهیم به‌شدت زیر سؤال است. پیش‌بینی من این است که جنگ‌های قومی و سرزمینی افزایش خواهد یافت. در پس پرده معادلات مربوط به خلع سلاح، چه از سوی ترکیه برای کردها و چه از سوی آمریکا، اروپا و اسرائیل برای گروه‌های لبنانی، فلسطینی، یمنی و عراقی، صرفاً یک ناامنی پایدار و ظهور رادیکالیسم شکل خواهد گرفت و هیچ‌کس نمی‌تواند جلودار آن باشد.

❧ چرا؟

زیرا نظم نوین منطقه‌ای و جهانی عملاً شرایط را به سمت وضعیتی ناپایدار و بی‌ثبات سوق داده است. وقتی شما صلح در برابر صلح بدون مابازا را مطرح می‌کنید، در نهایت نظامی شکل می‌گیرد که در دل آن پایداری، ثبات و امنیت وجود ندارد. روند خلع سلاح نه برای ثبات و امنیت، بلکه برای تشکیل نظامی است که شاید منطقه آن را پس بزند. اتفاقاً اسرائیل و آمریکا تلاش دارند هرچه زودتر از این نظم محور مقاومت که پس از تجاوز ۱۲روزه به ایران ایجاد کرده‌اند، خلاص شوند؛ زیرا می‌دانند محور مقاومت تغییر شکل داده و به صورت قاعده‌مند در حال گسترش است.

❧ سؤال یابانی، آیا روند کنونی به خلع سلاح حزب‌الله، حشدالشعبی و گروه‌های فلسطینی منجر خواهد شد؟

به نظر من، در شرایط کنونی، پروژه خلع سلاح، چه در فلسطین، چه در عراق و به‌ویژه در لبنان، معادلات خاص خود را دارد و مشروط به پارامترها و عوامل متعدد است. این‌طور نیست که غربی‌ها هر کاری بخواهند، انجام شود. اگر بخواهم به طور مشخص به لبنان و حزب‌الله اشاره کنم، بعید می‌دانم در کوتاه‌مدت حزب‌الله دست به خلع سلاح بزند، زیرا از تبعات سنگین نظامی، امنیتی، میدانی و دفاعی آن آگاه است، مگر اینکه معادلات سیاسی، امنیتی و دیپلماتیک در لبنان، منطقه و جهان تغییر کند و بستری برای توافق فراهم شود. شاید در آن زمان، تاکید می‌کنم شاید، بسترهای اولیه برای توافقی شکل بگیرد که خواسته‌های طرفین را در بر داشته باشد. مثالی از این موضوع به مذاکرات بین ایران و آمریکا بازمی‌گردد. اکنون آمریکایی‌ها به دنبال خواسته خود، یعنی غنی‌سازی صفر درصد هستند و ایران نیز حق غنی‌سازی را برای خود محفوظ می‌داند. اما شاید در آینده توافقی شکل بگیرد که منافع هر دو طرف را تأمین کند، یعنی یک توافق مرضی‌الطرفین. باید منتظر تحولات آتی بود.

شماره تماس
۰۹۱۰۲۰۴۳۹۲۴
۰۲۱۸۸۹۴۲۰۳۵

برای خرید آنلاین کیوآرکد را اسکن کنید

هوش مصنوعی

برای روان‌های توسعه‌یابکار

ایران

بین دوکودتا

روایت مسعود

روایتی از زندگی و اندیشه‌های یک نویسنده برجسته ایرانی

حزب سیاسی

و حکمرانی ملت‌های طبیعت

روایت توماس

بربرال فناوری

رفیق کلاغ

مهاجران و مهاجرت

روایت فرهنگ

در جهان امروز

روایت داریوش

در جهان امروز

روایت مخدسان

در جهان امروز

تاریخ

دیدمانی

دورمانده از توسعه

در جهان امروز

شکاف

حکمرانی

دورمانده از توسعه

در جهان امروز

گزینه تغییر

در جهان امروز

دورمانده از توسعه

در جهان امروز

دورمانده از توسعه

در جهان امروز

دورمانده از توسعه

در جهان امروز

دورمانده از توسعه

در جهان امروز

دورمانده از توسعه

در جهان امروز

دورمانده از توسعه

در جهان امروز

دورمانده از توسعه

در جهان امروز

دورمانده از توسعه

در جهان امروز

دورمانده از توسعه

در جهان امروز

دورمانده از توسعه

در جهان امروز

دورمانده از توسعه

در جهان امروز

دورمانده از توسعه

در جهان امروز

دورمانده از توسعه

در جهان امروز

دورمانده از توسعه

در جهان امروز

دورمانده از توسعه

در جهان امروز

دورمانده از توسعه

در جهان امروز

دورمانده از توسعه

در جهان امروز

دورمانده از توسعه

در جهان امروز

دورمانده از توسعه

در جهان امروز

دورمانده از توسعه

در جهان امروز

دورمانده از توسعه

در جهان امروز

دورمانده از توسعه

در جهان امروز

دورمانده از توسعه

در جهان امروز

دورمانده از توسعه

در جهان امروز

دورمانده از توسعه

در جهان امروز

دورمانده از توسعه

در جهان امروز

دورمانده از توسعه

در جهان امروز

دورمانده از توسعه

در جهان امروز

دورمانده از توسعه

در جهان امروز

دورمانده از توسعه

در جهان امروز

دورمانده از توسعه

در جهان امروز

دورمانده از توسعه

در جهان امروز

دورمانده از توسعه

در جهان امروز

دورمانده از توسعه

در جهان امروز

دورمانده از توسعه

در جهان امروز

دورمانده از توسعه

در جهان امروز

دورمانده از توسعه

در جهان امروز

دورمانده از توسعه

در جهان امروز

دورمانده از توسعه

در جهان امروز

دورمانده از توسعه

در جهان امروز

دورمانده از توسعه

در جهان امروز

دورمانده از توسعه

در جهان امروز

دورمانده از توسعه

در جهان امروز

دورمانده از توسعه

در جهان امروز

دورمانده از توسعه

در جهان امروز

دورمانده از توسعه

در جهان امروز

دورمانده از توسعه

در جهان امروز

دورمانده از توسعه

در جهان امروز

دورمانده از توسعه

در جهان امروز

دورمانده از توسعه

در جهان امروز

دورمانده از توسعه

در جهان امروز

دورمانده از توسعه

در جهان امروز

دورمانده از توسعه

در جهان امروز

دورمانده از توسعه

در جهان امروز

دورمانده از توسعه

در جهان امروز

دورمانده از توسعه

در جهان امروز

دورمانده از توسعه

در جهان امروز

دورمانده از توسعه

در جهان امروز

دورمانده از توسعه

در جهان امروز

دورمانده از توسعه

در جهان امروز

دورمانده از توسعه

در جهان امروز

دورمانده از توسعه

در جهان امروز

دورمانده از توسعه

در جهان امروز

دورمانده از توسعه

در جهان امروز

دورمانده از توسعه

در جهان امروز

دورمانده از توسعه

در جهان امروز

دورمانده از توسعه

در جهان امروز

دورمانده از توسعه

در جهان امروز

دورمانده از توسعه

در جهان امروز

دورمانده از توسعه

در جهان امروز

دورمانده از توسعه

در جهان امروز

دورمانده از توسعه

در جهان امروز

دورمانده از توسعه

در جهان امروز

دورمانده از توسعه

در جهان امروز

دورمانده از توسعه

در جهان امروز

دورمانده از توسعه

در جهان امروز

دورمانده از توسعه

در جهان امروز

دورمانده از توسعه

در جهان امروز

دورمانده از توسعه

در جهان امروز

دورمانده از توسعه

در